

İRAN MASALLARI

2

HER TARAFA BAKAN, HIÇBİR ŞEYİ GÖREMEZ.

ÇEVİRİ: SERVİN SARIYER

© KARAKARGA YAYINLARI 163

Dünya Masalları Serisi - 6

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

İRAN MASALLARI-2

David Lockhart Robertson Lorimer

Çeviri: Servin Sarıyer

Genel Yayın Yönetmeni: M. K. Perker

Seri Editörü: Mesud Ata

Editör: Başak Tan

Kapak Tasarım: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1-3. Baskı: Eylül 2018 4-5. Baskı: Kasım 2018

6. Baskı: Ekim 2019 7. Baskı: Mart 2020

8-9. Baskı: Mayıs 2021

ISBN: 978-605-2241-63-9

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cümaloğlu, M. K. Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 [karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu, Sokak No 1/7-B

Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 48625

Destek Dükkanı

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
Büyülü Kuşun Öyküsü	13
İki Altın Kardeşin Öyküsü	37
Ahmed Girdu ile İki Kardeşinin Öyküsü	53
Avcı ile Ak Yılanın Öyküsü	61
Fayiz ile Peri Kızının Öyküsü	73
İsfahanlı Tüccar ile Vefasız Karısı	81
Prencesi Uykusundan Uyandıran Sığır Çobanının Öyküsü	93
Yarım Çocuk Taling'in Öyküsü	105
Fatima Annesini Nasıl Öldürdü?	113
Üç Öğüt Alan Adamın Öyküsü	133
Kralın Oğlu ile Perinin Hikâyesi	155

<i>Kenevirinin Rüyası</i>	163
<i>Kurt Kadının Öyküsü</i>	169
<i>Talihini Bulmaya Giden Adamın Öyküsü</i>	173
<i>Böcek, Fare ve Karıncanın Öyküsü</i>	179
<i>Çömlek Sırtlı Kaplumbağa ile Tilki</i>	189
<i>Tilkinin Kraldan Aldığı Emir</i>	193
<i>Hemedanlı Ramazan ile Yoksul İşçinin Öyküsü</i>	197
<i>Hazine Bulan Çobanın Öyküsü</i>	203
<i>Safran Tüccarının Öyküsü</i>	207
<i>Yedi Kız Kardeşin Öyküsü</i>	213
<i>Şah Abbas ile Yoksul Annenin Öyküsü</i>	221
<i>Hızır Peygamber'in İmdada Yetişi</i>	227
<i>Tanrıya Küsen Dikencinin Öyküsü</i>	233
<i>İki Kör Dilenci ile Kralın Öyküsü</i>	239
<i>Kralın Tek Oğlunun Kaderi</i>	243
<i>Haydar Bey ile Samamber'in Öyküsü</i>	247
<i>Fırıncı ile Balığın Öyküsü</i>	261

ÖNSÖZ

Masal serisinin en sevilen kitaplarından İran Masalları'nda, oldukça zengin bir kültürün mirası olan, farklı yaşayışlarda benzer karşılıklar bulan masallar vardı.

İran Masalları'nın devamı niteliğindeki bu kitapta yer alan masallarsa, Zağros Dağları'nda, büyüleyici olduğu ölçüde zorlayıcı doğa koşullarında bir zamanlar göçebe bir hayat süren Bahtiyari aşiretine ait. Geçmişleriyle ilgili tartışılır iddialar bir yana bırakılacak olursa, Bahtiyariler toprağı işleyerek geçinen, yılın en az iki ayını yollarda

geçiren, sıcak ve soğuk mevsimlerde yer değiştiren; ama yine de ie dönük, dış dünyadan kopuk, oldukça dindar ve gelenekçi bir topluluktu. Masalları da sert koşulların ve ortak geleneksel yaşayışın etkisiyle cesareti, yiğitliği, azmi, dindarlığı ve kanaatkrlığı vurguluyordu.

1900'l yılların başında başlayan g dalgasıyla birlikte Bahtiyariler, zellikle İngiliz hkimiyetindeki petrol rezervlerinde işçi olarak çalışmak üzere kentlere yerleşmeye, gebeliğe ve doğadaki alışkanlıklarına veda etmeye başladılar. Konuştukları, oldukça zgn Lori dili de, İngilizce ve başka pek çok dilden etkilenip dönüşmeye, aşınmaya başladı; haliyle Bahtiyari kültürü de...

Aynı yıllarda bir İngiliz de, İran kültüründen ve edebiyatından etkileniyordu.

İngiliz bir asker olan David Lockhart Robertson Lorimer, başlıca görevi stratejik bölgeler, önemli kişiler ve yollarla ilgili bilgi toplamak olan bir istihbarat alışanıydı. Belki de görevi sayesinde edindiği bir ilgiyle, boş zamanlarını bölgenin ileri gelenleriyle birlikte geçiriyor, onları dinleyerek İran dili ve kültürüyle ilgili bilgiler ediniyor, anlatılanları da eşine not aldırarak sözlü geleneğe

ait, unutulma olasılığı yüksek pek çok detayı kayıt altına almış oluyordu.

Elinizdeki derlemede yer alan 28 Bahtiyari masalı da, işte bu taslaklar sayesinde, D.L. Lorimer bu dünyadan ayrıldıktan yıllar sonra doğdukları toprağın dışına çıkmış, dünyayı dolaşmaya başlamış oldu.

İster kuş ya da insan, ister peri ya da yılan olsun; dürüstler, yalancılar, çalışanlar, hırsızlar, yiğitler ve cesurlar, bu masalların da vazgeçilmez kahramanları ve insan, taşkın şelalelerin, akbaba gölgesindeki dorukların heybetinden inip şıkır şıkır İsfahan'a gitmenin; falcıların, kınacıların, tüccarların, vezirlerin arasında dolaşmanın başka türden bir büyü olduğunu hissediyor.

Başak Tan
Editör

BÜYÜLÜ KUŞUN ÖYKÜSÜ

Bir zamanlar ateş yakmak için dikenli çalılık kesip satarak geçimini sağlayan yoksul, yaşlı bir adam yaşarmış. Her sabah evinden çıkar, akşama kadar dağlarda dikenli çalılık kesip toplar, bunları sırtına atıp köyüne getirir, orada satar, böylece ekmeğini çıkarırmış.

Bu adamın güzeller güzeli bir karısı, iki de oğlu varmış. Oğullarından birinin adı Ahmed, diğerinin

adı ise Mahmud imiş. Günün birinde adam yine her zamanki gibi dikenli çalı toplamak için dağa çıkmış. Sıkıca birbirine bağladığı dikenleri sırtına almak için yere eğildiğinde bunların çok ağır olduğunu fark etmiş. Bir denemiş, iki denemiş, ancak bir türlü dikenleri sırtlayıp ayağa kalkamamış. En sonunda dikenli çalıları yere bırakıp ayağa kalkmış ve bir de bakmış ki çalıların orta yerinde bir yumurta var. Ancak bu yumurta öyle bildik yumurtalara benzemiyormuş pek. Yaşlı adam yumurtayı alıp şapkasına koymuş, “Belki bu yumurtadan bana bir kısmet çıkar,” demiş kendi kendine.

Daha sonra eve gidip yumurtayı karısına vermiş. “Götür, sat bunu,” demiş. Kadın yumurtayı alıp pazara gitmiş ve tezgâhlardan birine yanaşmış, “Bu yumurtayı satmak istiyorum,” demiş. Tezgâhın başındaki tüccar yumurtaya dikkatlice bakmış, “Ne değişik bir yumurta,” demiş, “Ne kadara satacaksın bunu?” Kadın, “Siz ne kadar vereceksiniz?” demiş. Tüccar, “Yüz tümen yeter mi?” diye sormuş. Kadın bunun üzerine demiş ki, “Hayatta olmaz, satamam o kadarcık paraya, ama bir yandan acelem de var, iki yüz tümen verirseniz, satarım bu yumurtayı size.” Tüccar bu parayı vermeyi

kabul etmiş, kadın da yumurtayı tüccara verip eve dönmüş, kocasına yumurtayı sattığını söylemiş. “Aman, kimseye bir şey söylemeyesin canımın içi,” demiş adam, “Allah önümüze düşürdü bu kısmeti.”

Yaşlı adam ertesi gün tekrar dağa çıktığında, güzellere güzeli bir kuşun bir yuvaya aynı yumurtayı bırakıp, uçup gittiğini görmüş. Hemen yumurtayı alıp eve götürmüş, karısı da geçen sefer olduğu gibi yumurtayı pazarda iki yüz tümene satmış.

Bu esnada, yumurtaların sırrını merak eden tüccar araştırmış, soruşturmuş ve bu yumurtaları bırakan kuşun kafasına sahip olan kişinin ülkenin kralı olacağını, karaciğerine sahip olan kişinin ise her gece yastığının altında yüz tümen bulacağını öğrenmiş. Gece olup da sokaklar boşaldığında sokağa çıkmış, gidip yaşlı bir kadın bulmuş ve ona, “Ah ihtiyar, benim bir derdim var,” demiş, “Pazarda dikenli çalılar satan şu yaşlı adamın karısına gönlümü kaptırdım. Ne olur bir şeyler yap, onun da gönlü ısınsın bana. Bunu becerirsen eğer, dile benden ne dilerse.” Yaşlı kadın “Öyle büyük şeyler istemem,” demiş, “Şu kalan ömrümü geçirecek kadar unla, üzüm suyu yeter bana.”